

Hogyan változott a három gyerekes élettársak családi adóalap kedvezménye az Alkotmánybíróság és a Kúria döntése, illetve a családok támogatásáról szóló törvény módosítása után? (2015.01.03)

Az Alkotmánybíróság 2014. májusban Alaptörvény ellenesnek minősítette, hogy eltérő mértékű családi pótlék járjon a közös háztartásban együtt nevelt gyermekek után a házasságban és az élettársi kapcsolatban élőknek. Az AB szerint **a közös háztartásban, együtt nevelt gyermekek után azonos mértékű családi pótlék járjon akkor is, ha az őket nevelő szülők házasságban, és akkor is, ha élettársi kapcsolatban élnek egymással.** Az Alkotmánybíróság felhívta az Országgyűlést, hogy jogalkotói kötelezettségének 2014. december 31-ig tegyen eleget. Tehát a családi pótlék összegének megállapítása szempontjából figyelembe kell venni az élettárs közös háztartásában nevelt gyermekét is. Ehhez a Családok támogatásáról szóló törvény (Cst.) 12.§ (1) bekezdését kellett volna módosítani. Ehelyett az Országgyűlés az utolsó pillanatban módosította a Cst. 7. § (1) bekezdését, de úgy, hogy az abban foglaltakat legkorábban egy év múlva lehet alkalmazni. Így 2015-re fennmaradt az Alaptörvény ellenes állapot. Így módosult ugyanis a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény 7. § (1) bekezdés a) pontja: *(Nevelési ellátásra jogosult)*

(...) a szülővel együtt élő élettárs, ha az ellátással érintett gyermekkel közös lakó vagy tartózkodási hellyel rendelkezik és a szülővel élettársként legalább egy éve szerepel az Élettársi Nyilatkozatok Nyilvántartásában, vagy a szülővel fennálló élettársi kapcsolatát az ellátás megállapítására irányuló kérelmet legalább egy évvel megelőzően kiállított közokirattal igazolja ..."

Mit jelent ez? Az élettársaknak haladéktalanul közjegyzőhöz kell fordulniuk és kérni kell felvételüket az Élettársi Nyilatkozatok Nyilvántartásába. Ha ez megtörtént, akkor egy év után az élettárs jogosult lesz a családi pótlékra a közös háztartásban nevelt nem saját gyermek után is. Tehát kedvezményezett eltartottnak fog minősülni élettársak esetében a nem saját gyermek is. Csakhogy az Alkotmánybíróság nem erről döntött. A családi pótlék mértékét ugyanis a Cst. 12.§ (1) bekezdése befolyásolja. Míg a 7.§ (1) bekezdése az szja törvény kedvezményezett eltartott fogalmát határozza meg, addig a 12.§ (1) bekezdése az szja törvény eltartott fogalmát.

A családi pótlék összegénél sokkal nagyobb a jelentősége van az Alkotmánybíróság döntésének a személyi jövedelemadó törvény családi adóalap kedvezménye tekintetében. A példa legyen a klasszikusnak mondható élettársi kapcsolat: **„Én gyerekem, Te gyereked, Mi gyereünk”.**

2011 óta folyamatosan jeleztem, hogy a NAV tévesen, családelleszen értelmezi az Szja és a Cst. törvényeket. Ezt a NAV korábban közleményben cáfolta:

http://www.nav.gov.hu/nav/ado/szja/kozlemeny_csaladi_angyalj.html

Az Alkotmánybíróság döntése végérvényesen eldöntötte ezt a szakmai vitát. A NAV ezen közleménye végén szintén az „*En gyereke, Te gyereke, Mi gyereke*” élettársi példára hivatkozott. A személyi jövedelemadó törvény szerint „*családi kedvezmény érvényesítésére jogosult az a magánszemély, aki a családok támogatásáról szóló törvény szerint gyermekre tekintettel családi pótlékra jogosult*”. Őket hívjuk kedvezményezett eltartottnak. E körben nem volt jogértelmezési probléma. Annál inkább volt élettársak esetében azon eltartottak fogalmánál, akik nem kedvezményezett eltartottak, tehát akik után a magánszemély nem kaphat családi pótlékot. A NAV közlemény indoklásában téved, amikor azt írja: „*Figyelemmel arra, hogy a kapcsolatba hozott gyermekek esetén a nem vér szerinti szülő nem válik jogosulttá a családi pótlékra, így nála az élettárs gyermekét **eltartottként nem lehet figyelembe venni***.” Ebből az indoklásból világossá válik, hogy a NAV nem tudott (vagy nem akart) különbséget tenni a kedvezményezett eltartott és az eltartott között. Attól még ugyanis, hogy „*a nem vér szerinti szülő nem válik jogosulttá a családi pótlékra*” (Cst. 7.§ (1) bek.), **eltartottként figyelembe vehető** (Cst. 12.§ (1) bek.). A NAV tévedését vitte tovább a jogalkotó a Cst. módosításakor, amikor a 12. § (1) bekezdés helyett a 7. § (1) bekezdését módosította.

Számszerűsítsük, mennyivel rövidítette meg eddig a NAV a 3 gyerekes élettársakat.

Jelenleg csak a www.angyalado.hu weblapomon található kalkulátor az egyetlen, amelyik segít helyesen meghatározni a kedvezményezett eltartottak és az eltartottak számát. A kalkulátorommal mindenki pontosan kiszámíthatja, hogy mennyi családi kedvezmény jár neki. Ehhez pontosan meg kell jelölni a pár kapcsolatot. Az élettárs fogalma: gazdasági – érzelmi közösség. A közös lakcím igazolhatja a közös gazdasági kapcsolatot. Az érzelmi közösséget a közös gyermek. Közös gyermek hiányában az érzelmi kapcsolat dokumentálásához feltétlenül szükséges az **Élettársi Nyilatkozatok Nyilvántartásába** bejelentkezés. Így 3 gyerekesnek minősülhet az a család is, ahol az élettársi kapcsolatba az egyik fél két, míg a másik fél egy saját gyermeket hozott, és bejelentkeztek az „*Élettársi Nyilatkozatok Nyilvántartásába*”. A 3 gyerekes élettársi kapcsolatban a NAV szerint eddig $3 \times 10 = 30$ ezer forint családi adókedvezmény járt. Ezzel szemben az AB döntése (Alaptörvény) alapján $3 \times 33 = 99$ ezer forint. A különbség havi szinten 69 ezer forint, éves szinten 828 ezer forint.

Miért jár visszamenőlegesen is az adóalap kedvezmény?

A jogszabályi hierarchiában az Alaptörvény rendelkezései felülírják az egyéb törvények rendelkezéseit. Az AB most kötelező útmutatást adott a Cst. értelmezésére és ennek következtében a családi kedvezmény összegének meghatározására is. Ehhez kapcsolódik a Kúria egy 2014-es ítélete. Ez indoklásban megerősítette, hogy az Alaptörvény ellenesség önellenőrzéssel korrigálható: **„Az önellenőrzés akkor felel meg céljának, rendeltetésének, ha alkalmas azoknak a bevallásoknak a korrigálására is, amelyek beadása Alaptörvénybe, nemzetközi szerződésbe ütközik.”** [Kúria Sajtótitkársága 2014. 06.02]

Tehát ha valaki most önellenőrzést nyújt be a korábbi 2011., 2012., és a 2013. évekre, akkor annak elbírálás során a NAV kénytelen befogadni az önellenőrzést az AB és a Kúria döntésére tekintettel. Ez $3 \times 828 = 2.484$ ezer forintot jelenthet.

A 2014-es évről készítendő bevallásnál a magánszemélyeket nem köti az adóelőleg levonáshoz tett nyilatkozatuk az eltartottak számáról, tehát 2014.évi bevallásban is már a 3 gyerekesnek járó kedvezményt vehetik igénybe az élettársak. Újabb 828 ezer forint, és ehhez még önellenőrzés sem kell.

A 2015-ös évre tett adóelőleg nyilatkozatnál is érvényesíteni lehet az AB és a Kúria döntését függetlenül attól, hogy a jogalkotó semmibe vette az Alkotmánybíróság döntését. Ez azt eredményezheti, hogy a család már a januári fizetésénél 69 ezer forinttal több nettót kaphat kézhez. Miután a családi kedvezmény már a járulék terhére is igénybe vehető, ezért a családnak már 300 ezer forintos együttes jövedelem is elég a havi 69 ezer forintos nettóbér-növekedéshez.

Bár a jogalkotó nem az AB elvárásainak megfelelően módosította a Cst.-t, ennek ellenére mégis akár több mint 4 millió forint is járhat a három gyerekes élettársaknak, ha a 3 gyerekes állapot 2011 óta fennáll. Ezért már érdemes lépni. A jogalkotó valószínűleg arra épített az AB döntés megkerülésénél, hogy elhallgatja annak kedvező hatását. Ezért halljuk a 2015-ös adótörvény módosításokról szóló tájékoztatókban, hogy emelkedik a két gyerekesek kedvezménye, pedig náluk a 2015-ös évben semmilyen változás sem lesz. Változás van viszont a három gyereket nevelő élettársaknál. Arról beszéljünk inkább ami van, és ne arról, ami nincs.

Angyal József okleveles adószakértő 36/20-942-9386 www.angyalado.hu